AH 426
2026Z17985

Antwoord van minister Van Weel (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 26 oktober 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2026-2027, nr. 121

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de uitspraken van waarnemend burgemeester Mark Verheijen (VVD) tijdens de Pauw en De Wit uitzending van maandag 31 augustus?: «Dat was buitengewoon onsmakelijk. Dit is een groep die – ik kan het niet anders zeggen – die 's avonds op zoek ging naar zwarte mensen in onze samenleving om te kijken of er iets gebeurde en soms ook om ze te intimideren. (…) Ze hebben een uitgebreid gesprek met de politie gehad: wat mag wel en wat mag niet? (…) Het heeft een hele onsmakelijke … het heeft wat met weerkorpsen … dat gevoel krijg je erbij.»[1] Zo ja, wat is uw reactie?

Antwoord op vraag 1

Ja, ik ben bekend met de berichtgeving. Dergelijke praktijken vind ik vanzelfsprekend afschuwelijk.

Vraag 2

Klopt het dat het hierbij gaat om (leden van) Defend Loosdrecht, dat sinds de opening van de noodopvang in Loosdrecht naar eigen zeggen een burgerwacht heeft gevormd? Zo nee, om welke groep of personen ging het volgens de burgemeester dan wel?

Vraag 3

Heeft u kennisgenomen van het feit dat Defend Loosdrecht met ongeveer dertig mannen dag en nacht door Loosdrecht patrouilleerde, daarbij herkenbare kleding met de teksten «Defend Loosdrecht» en «Security» draagt, gebruikmaakt van portofoons en heeft aangekondigd steekvesten te gaan dragen?[2] Hoe beoordeelt u deze gebeurtenissen?

Antwoord op vraag 2 en 3

[1] Pauw & De Wit, 31 augustus 2026, (npo.nl/start/afspelen/pauw-de-wit_168).
[2] NH Nieuws, 14 juni 2026, Van demonstreren naar patrouilleren, Loosdrechters zetten buurt wacht op: «Geen knokploeg» (https://www.nhnieuws.nl/nieuws/360620/van-demonstreren-naar patrouilleren-loosdrechters-zetten-buurtwacht-op-geen-knokploeg).

Over de groepering ‘Defend Loosdrecht’ heeft de gemeente Loosdrecht aan mij laten weten dat zij actief zijn op sociale media onder deze noemer. Hierbij is door hen melding gemaakt van de oprichting van een buurtwacht. De gemeente heeft mij verder laten weten dat zij zich niet herkent in het beeld dat ‘Defend Loosdrecht’ zich in groepen van dertig over straat zou verplaatsen.

Zoals aangegeven in het commissiedebat terrorisme en extremisme van 27 mei jl. kan ik over Defend zeggen dat het geen vastomlijnde organisatie is. Het is een verzameling aan heterogene groepen die wisselend georganiseerd zijn en in wisselende mate leden hebben die extremistische narratieven aanhangen.

Er is in Nederland geen verbod op buurtpreventie of op het vormen van burgerwachten, mits zij zich niet richten op het handhaven van de veiligheid en openbare orde door (dreiging met) geweld. Dat laat onverlet dat er in onze samenleving geen plaats is voor eigenrichting.

Vraag 4

Wat is bij de politie bekend over gevallen waarin leden van deze patrouille mensen van kleur of bewoners en medewerkers van de asielopvang hebben gevolgd, gecontroleerd, gefilmd, aangesproken of geïntimideerd? Zijn hierover meldingen of aangiften bij de politie gedaan? Zo ja, hoeveel en wat is daarmee gebeurd? Indien er geen aangifte is gedaan, welke mogelijkheden zijn er om extra onderzoek in te stellen, gezien de ernst van de feiten waar burgemeester Verheijen over sprak?

Vraag 5

Bent u van mening dat het specifiek opzoeken, volgen of controleren van mensen vanwege hun huidskleur volstrekt onaanvaardbaar is en dat de overheid mensen tegen dergelijke walgelijke racistische intimidatie moet beschermen?

Antwoord op vraag 4 en 5

Het gericht opzoeken, volgen of controleren van personen vanwege hun huidskleur of afkomst is onaanvaardbaar. Discriminatie en racistische intimidatie zijn niet verenigbaar met de uitgangspunten van de Nederlandse rechtsstaat. Wanneer personen worden geïntimideerd, bedreigd of lastiggevallen vanwege hun huidskleur moet daartegen, binnen de wettelijke kaders, worden opgetreden. Het is in eerste instantie aan het Openbaar Ministerie en vervolgens aan de rechter om te beoordelen of al dan niet sprake is van een strafbaar feit. Eventuele andere aanvullende maatregelen zijn aan de lokale driehoek.

Vraag 6

Klopt het dat de politie een «begrenzend gesprek» heeft gevoerd met Defend Loosdrecht en daarbij heeft aangegeven dat de groep als «extra oren en ogen in de wijk» kan dienen, zolang zij niet zelf optreedt of voor eigen rechter speelt?[3] Waarom heeft de politie ervoor gekozen deze burgerwacht op deze manier ruimte te geven om haar patrouilles voort te zetten?

Vraag 7

Hoe beoordeelt u dat de politie Defend Loosdrecht ruimte heeft gegeven om als zelfbenoemde burgerwacht te patrouilleren, terwijl de extreemrechtse groep Defend Netherlands eerder opriep tot de protesten tegen de asielopvang in Loosdrecht, extreemrechtse groepen zich rond deze protesten manifesteerden en de protesten ernstig zijn geëscaleerd met vernielingen, zwaar vuurwerk en brandstichting bij de opvang?[4] Hoe kan de politie het tegen deze achtergrond verantwoord vond dat een Defend-groep vervolgens als burgerwacht door Loosdrecht patrouilleerde en zich een veiligheidstaak toe-eigende?

Vraag 8

Acht u die opstelling nog steeds verantwoord nu de waarnemend burgemeester heeft verklaard dat een groep ’s avonds specifiek op zoek ging naar mensen van kleur en hen soms intimideerde? Zo ja, waarom?

Vraag 9

Bent u bereid de politie te laten herbeoordelen waarom Defend Loosdrecht wordt toegestaan als zelfbenoemde burgerwacht te blijven patrouilleren, gelet op de extreemrechtse context, de eerdere geweldsescalatie rond de asielopvang en de signalen over het gericht opzoeken en intimideren van mensen van kleur, en ervoor te zorgen dat bewoners van de opvang zich vrij en veilig in de openbare ruimte kunnen bewegen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 10

Zijn de patrouilles gestopt, of is er op dit moment ook nog sprake van dit soort groeperingen die zichzelf «burgerwacht» noemen?

Antwoord op vraag 6, 7, 8, 9 en 10

---

[3] NH Nieuws, 14 juni 2026, Van demonstreren naar patrouilleren, Loosdrechters zetten buurt wacht op: «Geen knokploeg»(https://www.nhnieuws.nl/nieuws/360620/van-demonstreren-naar patrouilleren-loosdrechters-zetten-buurtwacht-op-geen-knokploeg).

[4] NU.nl, 13 mei 2026, Extreemrechtse groepen kapen azc-protesten: hier ging het de laatste tijd mis(https://www.nu.nl/binnenland/6395719/extreemrechtse-groepen-kapen-azc-protesten-hier ging-het-de-laatste-tijd-mis.html).

In Nederland is er geen verbod op buurtpreventie of op het vormen van burgerwachten, mits zij zich niet richten op het handhaven van de veiligheid en openbare orde door (dreiging met) geweld. Burgers zijn, binnen de grenzen van de wet, vrij om, al dan niet in collectief verband in een signalerende functie, vorm te geven aan bescherming van hun directe leefomgeving. Dat laat onverlet dat burgers zich dienen te houden aan de wettelijke grenzen, er geenszins sprake mag zijn van eigenrichting, uitlokking, intimidatie, etnisch profileren en dat in het geval van openbare orde verstoringen en/of strafbare feiten altijd de politie moet worden ingeschakeld. Ook kan de politie (in gevallen) proactief in contact treden met groeperingen om een begrenzend gesprek te voeren. Zie ook het antwoord op de vragen 2 en 3.

Vraag 11

Biedt de Wet op de weerkorpsen voldoende aanknopingspunten om tegen dit soort groepen op te treden of is een wetswijziging nodig, zodat de burgers van Nederland voldoende beschermd worden tegen dit soort racistische groeperingen?

Antwoord op vraag 11

De Wet op weerkorpsen rust op het uitgangspunt dat het geweldsmonopolie bij de staat ligt. Deze wet stelt het oprichten van, deelnemen aan of steunen van particuliere weerkorpsen in Nederland strafbaar. Daarmee wordt gewaarborgd dat kan worden opgetreden tegen particuliere organisaties die zich richten op het handhaven van de veiligheid en openbare orde door (dreiging met) geweld. Het tot stand brengen of deelname hieraan wordt in geval van opzet als misdrijf strafbaar gesteld met een gevangenisstraf van maximaal een jaar of een geldboete van de vierde categorie. Het is in eerste instantie aan het Openbaar Ministerie en vervolgens aan de rechter om te beoordelen of al dan niet sprake is van een strafbaar feit. Eventuele andere aanvullende maatregelen zijn aan de lokale driehoek.

Vraag 12

Erkent u dat heel veel mensen in Nederland, zowel Nederlandse burgers als mensen die gevlucht zijn voor oorlog en geweld, zich grote zorgen maken over extreemrechtse en racistische patrouilles, niet in de laatste plaats vanwege hun eigen veiligheid? Wat gaat u voor deze mensen die zich terecht zorgen maken doen?

Antwoord op vraag 12

Het is aan de lokale driehoek om de openbare orde in de gemeente te handhaven.

Daarnaast wordt bij aankomst bij het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (hierna: COA) basisinformatie over verstrekt, om ervoor te zorgen dat personen die via de asielstroom nieuw in Nederland zijn op de hoogte zijn van de Nederlandse wetten en normen. Ook wordt door bijvoorbeeld Vluchtelingenwerk Nederland informatie verstrekt over de asielprocedure en daarmee samenhangende rechten en plichten. Indien sprake is van geweld of intimidatie kunnen asielzoekers terecht bij het COA voor ondersteuning, hulp en begeleiding.

Het kabinet vindt het belangrijk dat gemeenten die hun verantwoordelijkheid nemen om opvang te realiseren hierbij voldoende worden ondersteund. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft hierom een ondersteuningsteam opgericht, waarin kennis en expertise wordt gebundeld en dat gemeenten op verzoek ondersteunt bij verschillende aspecten rondom een opvanglocatie. Ook de zorgen van burgers en bijvoorbeeld vrijwilligers maakt hier onderdeel van uit.

Vraag 13

Bent u bereid om publiekelijk luid en duidelijk kenbaar te maken dat voor dit soort extreemrechtse en racistische groeperingen geen plek in de Nederlandse samenleving is?

Antwoord op vraag 13

Laat ik vooropstellen dat in Nederland geen ruimte is voor haat, opruiing of het aanzetten tot geweld. Extremistische en racistische uitingen zijn verwerpelijk en horen niet thuis binnen onze samenleving. Het kabinet staat voor een open en vrije samenleving waarin iedereen in vrijheid met elkaar samenleeft en kan genieten van de grondwettelijke vrijheden. Dit houdt in dat er ruimte mag zijn voor de verschillende opvattingen en dat deze ook met elkaar mogen schuren, maar wel binnen de grenzen van de wet.